

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови Запорізької
обласної державної адміністрації

01.11.2021 № 737

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної
обстановки диспетчерськими службами і постами радіаційного
та хімічного спостереження в області

I. Загальні положення

1. Положення про організацію спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки диспетчерськими службами і постами радіаційного та хімічного спостереження в області (далі - Положення) встановлює порядок спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки у разі загрози виникнення та виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з викидом радіоактивних та небезпечних хімічних речовин, у мирний час та в особливий період.

2. У межах цього Положення терміни вжито в таких значеннях:

1) диспетчерська служба - передбачені штатним розписом підприємства, організації або установи (далі - підприємство), підрозділ або особи, які здійснюють цілодобове чергування;

2) зона відповідальності - визначена територія, на якій здійснюється радіаційне та хімічне спостереження відповідно до встановлених завдань;

3) пост радіаційного та хімічного спостереження (далі - ПРХС) - формування цивільного захисту, що здійснює періодичне або постійне радіаційне та хімічне спостереження відповідно до встановлених завдань;

4) радіаційна та хімічна обстановка - обстановка, що склалася на території підприємства або адміністративно-територіальної одиниці внаслідок забруднення навколишнього середовища радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами;

5) радіаційне та хімічне спостереження - заходи щодо збирання, опрацювання, передавання, збереження та аналізу інформації про радіаційну та хімічну обстановку;

6) розрахунково-аналітична група (далі - РАГ) - формування цивільного захисту, що здійснює збирання, опрацювання, аналіз та збереження інформації про радіаційну та хімічну обстановку для органів управління єдиної державної системи цивільного захисту (далі - ЄДС ЦЗ);

7) інші терміни, використані в цьому Положенні, вживаються в значеннях, наведених у Кодексі цивільного захисту України, постанові Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11 «Про затвердження Положення про єдину

Продовження додатка державну систему цивільного захисту», наказі Міністерства внутрішніх справ України від 05 листопада 2018 року № 879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки» та наказі Міністерства внутрішніх справ України від 27 листопада 2019 року № 986 «Про затвердження Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки».

3. Радіаційне та хімічне спостереження здійснюється з метою своєчасного надання органам управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та її ланок інформації про забруднення навколишнього середовища радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами для прийняття рішень щодо реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з викидом радіоактивних та небезпечних хімічних речовин.

II. Організація спостережень

1. Радіаційне та хімічне спостереження здійснюють:

1) диспетчерські служби - на всіх об'єктах підвищеної небезпеки, які виробляють, використовують, транспортують, переробляють або зберігають радіоактивні та небезпечні хімічні речовини;

2) ПРХС, що створені суб'єктами господарювання на підприємствах, відповідно до Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2013 року N 787.

2. Залежно від режимів функціонування ЄДС ЦЗ радіаційне і хімічне спостереження здійснюється:

1) у режимі повсякденного функціонування - диспетчерськими службами в межах зони відповідальності радіаційного контролю за допомогою стаціонарних приладів щодо перевищення природного радіаційного фону та шляхом візуального контролю щодо появи аномальних явищ (кольорової хмари або підозрілих крапель на ґрунті, рослинах, поверхнях будівель). Спостереження здійснюється 4 рази на добу: о 05:00, 11:00, 17:00, 23:00;

2) у режимі підвищеної готовності, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану - шляхом посилення спостереження із залученням диспетчерських служб та ПРХС, вимірювання в межах зони відповідальності потужності експозиційної (еквівалентної) дози, визначення типу і концентрації небезпечних хімічних речовин та відбору проб ґрунту, води для проведення лабораторних досліджень. Спостереження здійснюється в строки, визначені органами управління ЄДС ЦЗ залежно від обстановки;

3) у режимі функціонування ЄДС ЦЗ в особливий період - із залученням диспетчерських служб та ПРХС згідно з планами цивільного захисту на особливий період.

3. Радіаційне та хімічне спостереження має забезпечувати:

- 1) найбільш максимальне охоплення території, де проживає населення;
- 2) оперативний збір, узагальнення та опрацювання інформації про радіаційну та хімічну обстановку в разі виникнення загрози та виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з викидом радіоактивних та небезпечних хімічних речовин;
- 3) кваліфікований аналіз й оцінку радіаційної та хімічної обстановки для прийняття рішень щодо здійснення заходів захисту населення.

III. Здійснення спостережень диспетчерськими службами

1. Радіаційне та хімічне спостереження на підприємствах, які мають диспетчерську службу з режимом цілодобового чергування, здійснюється відповідно до пункту 2 розділу II цього Положення. Безпосередньо заходи щодо радіаційного та хімічного спостереження здійснює черговий диспетчер. Під час приймання-передавання зміни черговий диспетчер повинен ознайомитися з обстановкою в зоні відповідальності, записами в журналі радіаційного та хімічного спостереження, а також візуально оглянути цілісність приладів радіаційної і хімічної розвідки та перевірити їх роботу. На кожен прилад має бути інструкція з використання, технічний паспорт та свідоцтво про метрологічну повірку.

2. У разі встановлення потужності експозиційної (еквівалентної) дози 0,05 мР/год (0,5 мкЗв/год) і вище, появи аномальних явищ (кольорової хмари або підозрілих крапель на ґрунті, рослинах, поверхнях будівель) черговий диспетчер негайно інформує телефоном керівництво підприємства, оперативного чергового органу управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та оперативного чергового територіального органу ДСНС (далі - черговий ДСНС):

1) після інформування диспетчер за допомогою приладів радіаційної і хімічної розвідки та шляхом відбору проб уточнює потужність експозиційної (еквівалентної) дози на місцевості, тип та концентрацію небезпечної хімічної речовини в повітрі, здійснює відбір проб забрудненого ґрунту для дослідження в радіометричній (хімічній) лабораторії, уточнює метеорологічні дані і протягом однієї години надсилає черговому ДСНС письмове повідомлення про радіоактивне та хімічне забруднення;

2) надалі інформація щодо результатів радіаційного та хімічного спостереження передається телефоном черговому органу управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та черговому ДСНС у терміни, визначені органом управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ;

3) у разі введення режимів підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та в особливий період, диспетчер також передає телефоном інформацію щодо результатів радіаційного та хімічного спостереження до РАГ району або міста обласного підпорядкування, на території якого функціонує диспетчерська

служба, у терміни, визначені органом управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ;

4) отримані за результатами власних вимірів дані про стан радіаційної та хімічної обстановки черговий диспетчер заносить у журнал радіаційного та хімічного спостереження.

IV. Здійснення спостережень постами радіаційного та хімічного спостереження

1. У режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та в особливий період до здійснення радіаційного та хімічного спостереження залучаються ПРХС.

2. У разі переведення ЄДС ЦЗ в режим підвищеної готовності працівники ПРХС прибувають на підприємство, отримують та перевіряють справність і комплектність приладів радіаційної і хімічної розвідки, засобів зв'язку та засобів індивідуального захисту.

Начальник ПРХС організовує радіаційне та хімічне спостереження, а саме уточнює завдання черговому спостерігачу ПРХС, терміни проведення спостереження, порядок інформування керівника підприємства, чергового ДСНС та РАГ та заходи безпеки.

3. У разі реєстрації потужності експозиційної (еквівалентної) дози 0,05 мР/год (0,5 мкЗв/год) і вище, появи аномальних явищ (кольорової хмари або підозрілих крапель на ґрунті, рослинах, поверхнях будівель) черговий спостерігач ПРХС негайно інформує телефоном керівництво підприємства, оперативного чергового органу управління територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ, чергового ДСНС та РАГ району, на території якого знаходиться ПРХС. Надалі спостереження на ПРХС здійснюється в порядку, визначеному в розділі III цього Положення для диспетчерської служби.

V. Організація збирання та обробки інформації

1. З метою збирання, опрацювання та аналізу інформації про стан радіаційного та хімічного забруднення навколишнього середовища, що надходить від диспетчерських служб та ПРХС у режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та в особливий період, за окремими рішеннями керівників ланок, територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ розгортаються РАГ. Зазначеними рішеннями визначаються місця для роботи РАГ, зокрема, в регіональних центрах управління в надзвичайних ситуаціях у приміщеннях, призначених для роботи координаційних органів та штабів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації місцевого рівня.

2. РАГ завчасно забезпечується відповідними методиками прогнозування радіаційної і хімічної обстановки, картою з нанесеною прогновною радіаційною

та хімічною обстановкою, робочою картою для нанесення фактичної обстановки, формами звітних документів.

Для РАГ у районі органи управління відповідних ланок територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ складають переліки диспетчерських служб та ПРХС, які надають інформацію про радіаційну та хімічну обстановку до відповідної РАГ, з контактними телефонами.

3. У разі переведення територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ в режим підвищеної готовності працівники РАГ прибувають на визначене для роботи місце, уточнюють порядок отримання та передавання інформації про радіаційну та хімічну обстановку від диспетчерських служб та ПРХС, здійснюють прогнозування можливої радіаційної і хімічної обстановки.

4. У разі виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної з викидом радіоактивних та небезпечних хімічних речовин, РАГ у районі збирають, узагальнюють, опрацьовують отриману інформацію та подають керівництву районної ланки територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ в Запорізької області.

РАГ в районі узагальнює зазначену інформацію та подає її до ланки та РАГ в області.

Інформація про результати вимірів щодо стану радіаційної та хімічної обстановки обліковується відповідно до форм, затверджених у наказі Міністерства внутрішніх справ України від 27 листопада 2019 року № 986 «Про затвердження Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки».

Директор Департаменту
з питань цивільного захисту населення
облдержадміністрації

Андрій БУЛАВІНОВ